

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Z KOSZYCZKIEM W KOSZARACH

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Podobieństwo foniczne i graficzne KOSZA, KOSZYKA, KOSZYCZKA i wojskowych KOSZAR (broń Boże nie: „koszarów”!) nie jest przypadkowe. Dawny niemiecki wyraz Kasarne (obecnie die Kaserne) ‘zamknięty obszar wraz z budynkami, w których kwateruje wojsko’, zapożyczony na grunt polski, przekształcił się w słowo KASARNIA, którym w XVIII w. określano KOSZARY. Jednak pod wpływem dialektałnego określenia KOSZAR / KOSZARA, którego na południu Polski chłopi, pasterze, hodowcy owiec i bydła używali jako nazwy przenośnej plecionej zagrody dla zwierząt, KASARNIA przekształciła się w KOSZARY. Całkiem możliwe, że nazywanie KASARNI KOSZARAMI było najpierw żartem językowym: zestawienie słów podobnych brzmieniowo i mających podobne elementy znaczeniowe (zamknięcie, zagrodzenie) wydobycie kolejne skojarzenia (tu: bydło – przeznaczone na rzeź, a tam: żołnierze, traktowani często jak mięso armatnie), a nowa nazwa przyjęła się i utrwaliła. Pasterskie KOSZARY ‘zagrody’ pochodzą natomiast bezpośrednio od słowa KOSZ (w prasłowiańszczyźnie *košъ), który znany jest większości języków słowiańskich w takim samym znaczeniu ‘plecionka; plecione naczynie, wyplatany pojemnik’. KOSZAR / KOSZARA to pierwotnie ‘wielki kosz, wielka plecionka’ (tak jak kocur to ‘wielki kot’).